

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Hegyedévre — 4 „
 Helyben házhoz hozva:
 Egész évre — 20 kor.
 Hegyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Hegyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétig és
 kassza utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kérésekre visszaküldés
 vagy megőrzésére nem vállalunk fele-
 lősséget.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Helyes névvel és címvel.

NAGYVÁRAD, február 7.

Most már tenni kell.

Sok szót vesztegettünk a hazai kulturális állapotok visszasságainak ostorozására. Elismerjük, hogy úgy Hencz Károly, valamint Goldis képviselő urak kemény kritikái jogosultak. Egyetemünk és akadémiáink nagyon sok visszaélést mutatnak fel.

Csak hogy ez a hiba nem annyira a személyekben van, mint inkább a rendszerben.

Nem tudom én, miért vágják szemébe a plágium vádját éppen csak Heinrichnek meg Pauernek, akkor, midőn a németektől atvett szolgai fordítás minálunk általánosan elterjedt nyomoruság a hírlap-irodalomtól kezdve a — törvényhozásig. A »magyar« tudósok hamar, gyorsan, sebtiben akarnak nemcsak produkálni, hanem — meggazdagodni is. Hogy valaki egy tudományos munkán éveken törje a fejét, dolgozzék, kutasson, utazgasson, fáradjon műve érdekében, az minálunk nemcsak hallatlan, hanem lehetetlen is, mert — élni kell és pedig jól kell élni. S ha valaki egészségének és vagyonának feláldozásával mégis forrásmunkákat akar produkálni, ugyan ki fogja azt méltányolni!

A nagy közönség legkevésbé. Tudományos könyveket ugyan ki vesz? A szakemberek is örülnek, ha nem kell könyveket venniök. A laikusok pedig beérik a gombamódra termő pornografikus művekkel.

Találtam jónévű, művelt uri ember könyvtárában több, mint négyszáz darab »erotikus« művet, a léleknek e mérget s a testi egészség e rákfenéit. De hát nem csoda! Annyira megszoktuk a szenzációt, a léhaságot és a szemetét, hogy az egész nemzet közérzése megromlott. Ily körülmények között, még a legjobb tehetségek is, hogy megtudjanak az irodalom után élni, kénytelenek magukat az irodalmi szemét kultiválására adni, mert ezt jól fogadják, megfizetik és így meg lehet élni. Ehhez nem kell tanulmányozás, nem kell kritika, nem kell áldozat éppen semmi. Elég az erkölcsi felelősség lábba tiprása, elég abba a tudatba való beléhelyezke-

dés, hogy a közönség lelkének megrontásáért nem tartozunk felelősséggel senkinek.

A hazai tudományosság szakemberei csaknem kivétel nélkül tudnak németül, s így szerezhetnek olcsón könyveket, sőt ha általános érdekű dolgot akarnak közzé tenni, teszik azt németül, a német folyóiratokban, a német közönség amúgy is nagyon nagy elbizakodottságának növelésére.

Hogyan lehet e bajból kimenekülni, nem mutat rá senki. A kemény kritikák járják, de azért évtizedek múlva is fogjuk nyögni a német tudományos irodalom jármát.

Ott van a bölcséleti irodalom, mely magyarul nem is létezik. Amit a bölcselő urak összeírnak, az német kompiláció, minden önállóság nélkül. A keresztény bölcséletnek vannak hivatott művelői, van némi irodalma is, de az egyháziak nem törődése e téren még mindig oly nagy, hogy valósággal emberföltötti jellemzőre van szükség, hogy valaki keresztény bölcséleti munka kiadására vállalkozzék.

Ama másik bölcsélet, mely az isteni kinyilatkoztatásnak történeti tényként való elismerését ignorálva, tehát tisztán az emberi ész gyenge világánál kutatgat, minálunk nem mutat fel semmit, amit németül, franciául szebben is, jobban is, olcsóbban is még ne lehetne kapni. És legyen valaki bármily kemény bírálója Pauernek vagy Alexandernek és Kármánnak, amink e téren nekünk megvan, csak az ő munkájuk. Mások még annyit sem tettek, mint ők.

A főhiba nálunk egyrészt az üzleti szellem, másrészt a felekezeti politika az akatholikus elemek részéről.

Az üzleti szellem a héber tőke szolgájává tette az egész irodalmat. Zsidók a kiadók, zsidók az írók és zsidó az intelligencia vagyonosabb része. Ezen elemektől nem lehet várni alaposságot és mélyseges tudást.

Ha a magyar kultúrának csak frázis, szép stílus, csinos külsejű könyvek, szenzáció és forradalmi szellem kellene, akkor a magyarság kulturája jó kezében van. Ha azonban a magyar kultúra nevelő szerepre akar emelkedni, akkor tes-

sék szakítani a borbély és pincérszellemmel, mely hősöket nevelni nem hivatott, s amely beéri a külső csillogással és hiu hivalkodással.

Tessék a keresztényeknek pártfogolni a keresztény írókat, a keresztény tudományosságot, a keresztény irányt. Ne neveljen a keresztény tanár felekezeten irányu csemetéket, és ne engedjenek be a keresztény családok könyvesházaiba vallásgunyoló és forradalmi szellemű irodalmi kontároktól származó féreműveket és lapokat.

De mikor azt látjuk, hogy a magyar tudományosság és szépirodalom terén a nemzetközi forradalmi szellem héber alakjai előtt a keresztény közönség szegyenel az arcán hallgat, sőt ezek munkáit kritika nélkül megfizeti, sőt reklamirozni sem restelli, — akkor ne panaszkodjunk.

Ha gyors munkát akarunk, ha gazdagság és élvezetek után törekszünk akkor, midőn a nemzet művelődést és tudást követel, belé kell nyugodnunk, ha a magyar irodalom a külföldi irodalmak szolgai fordítása leend.

Mihelyst egy keresztény író keresztény lelkéhez hiven, keresztény irányban dolgozik, a nem keresztény elemek agyonhallgatják, kigunyolják, lehetetlenné teszik és ezt a gyalázatos munkát a keresztény magyarság saját pénzével és bátorításával gyámolítja. Ezt eltagadni nem lehet.

Valóságos aknamunkát végeznek a keresztény szellem ellen minden téren. Sőt ha egy katolikus író, nem katolikus, hanem merőben közömbös téren mozog is, ama bizonyos klikkek módját ejlik, hogy lehetetlenné váljék számára a komoly munkálkodás. És a keresztény intelligencia ezt nemcsak megbocsátja, de pénzével elősegíti.

Most, hogy az egész vonalon felebredt a nemzeti szellem, kezdjük észrevenni, hogy a magyar érzés tartalmából a kereszténység becsülése kiesik, nem értheti meg az ezer éves multat senki, kétszeresen érezzük az internacionális léhaság következményeit.

De hiszen a mi vérünk, a mi pénzünk, a mi vakságunk, a mi szüklátkörü gyávaságunk lámogatta a pusztítókat. A

Sirolin

Amel az érvágyat és a testet, megzúdít
 a köhögést, váládékat, éjjeli izmádat.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar- köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Hogyan értékelni utánzatokat is kínálak, kérjen mindenki
 „Roche“ eredeti csomagolást.

Hofmann-La Roche & Co. Basel (Sv.)

„Roche“

Érthető orvosi rendelésre a gyógyszerárakban.
 Ára évenként 4.- korona.

mi aluszékonyságunk tette urrá a zsidó üzérzsellemet, a felekezetek aknamunkásainak romkolásait, a mi közönységünk törte le a keresztény magyar tudományosságot és kulturát.

Ugyan mi tart vissza hát minket, hogy ez állapotokat megváltoztassuk?

Tessék a keresztény tudomány jeleinek szervezetbe lépni az akadémiával szemben is.

Tessék a mágnásosztálynak díjakat tűzni nem lovakra, hanem magyar tudományos művekre.

Tessék a legkeményebb kritika fegyvereivel irgalmatlanul á la Göröcsöni kiverni a tudomány mezbe bujt mesterkedők hadát mindenünnen, ahová nem valók. Legyen a mi kritikánk objectív és ne lovagoljunk személyeken, hanem a téves irányzatokkal vegyük fel a harcot.

Alvinczy nem használt senkinek, mert idegbeteg lievességgel elrontotta azt a jót is, amit akart. Convicium non est argumentum. De amit irt, annak mégis meg vannak a maga tanulsági s ezek közül első az, — hogy a keresztény magyar tudományosság és kultura apostolának a héber szellem uralma s az akatholikus klikkel rosszul palástolt felekezeti szelleme ellenében át kell menniök a határozott, tevékeny szervezkedés és — támadás terére minden késelem nélkül.

És akkor lesz keresztény magyar kultura, amelyet az ország minden keresztény érzelmű polgára üdvözölni és támogatni fog minden fentartás nélkül.

Gedeon.

A főrendiház ülése. Fővárosi tudósítónk jelenti: A fővendiház holnap ülést tart, melyen tárgyalni fogja a költségvetést és az ujoncjavaslatokat.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A vallomás.

A lakoma véget ért s mikor a ház asszonya megadta a jelt az asztalbontásra, a vendégek a dohányzóba vagy a szalonokba vonultak, ki-ki a maga izlése szerint válogatva meg barátait akikkel összecsoportosult. Jacques Pelissier nagyon rossz estét töltött és valósággal örömmel fogadta, hogy végre fölkelhet az asztal mellől. Bántotta őt valami, — mit nem tudott teljesen megérteni, de ami meglepte: — miért ültették merőben idegen vendégek mellé, holott rendszeren a szép mme d'Accroche szomszédságát juttatták néki ebben a házban? Bántotta ez, mert azonfölül, hogy halálosan unatkozott, — kétségtelenül észre kellett vennie azt is, hogy mme d'Accroche egyetlen pillantást sem vetett reá.

— Mindenesetre meg kell tudnom ennek okát, — mondta Pelissier.

De hiába settenkedett szép barátja körül, az tüntetőleg másfelé fordult és vidám kacagással jutalmazta a vén Granelard tábornok unalmas mesélgetését. Pelissier egy ideig várt, azután bánkódva elvonult a szomszédos terembe, ahol éppen egy terjedelmes dáma valami szentimentális románc énekébe kezdett a hallgatóság tiszteletteljes körének közepén.

Egyszerre halk hang szólította meg Pelissier:

— Lám, lám! Ön nem is köszönti már a barátait?

Pelissier meglepetten fordult meg és szemtől-szemben állott d'Accroche asszonnyal.

A harmadik alelnöki állás. Az ülészak berekesztése kapcsán újra felmerült a harmadik alelnöki állás felállításának és az alelnöki fizetések megszüntetésének kérdése. Mint illetékes helyről kijelentik, minde tervekből nem lesz semmi, mert a harmadik alelnöki állás felállítását nem kívánja senki s így a következő ülészakon is két alelnöke lesz a Háznak. A harmadik alelnöki állás felállításának terve csak a házszabályok módosítása alkalmával lesz ismét aktuális.

A tanítók fizetésrendezése. Fővárosi tudósítónk jelentése szerint a tegnapi minisztertanács foglalkozott a tanítók fizetésrendezéséről szóló javaslattal és azt elfogadta. Apponyi egészen elkészült már a javaslattal, s mint értesülünk, azt legközelebb be fogja terjeszteni a képviselőházban és kérni fogja annak még az ülészak berekesztése előtt való elintézését.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 7.

Elnök: Justh Gyula.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése s az elnöki előterjesztések és irományok bemutatása után napirend előtt

Kossuth nyilatkozata.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter: Brediceanu tegnapi felszólalásában azt az állítást kockáztatta, illetőleg azzal a gyermekmesével állt elő, mintha ő a bogsáni 48-as párthoz miniszteri aláírásával eilátva egy körövényt bocsátott volna ki. Hát ebből egy szó sem igaz. (Zajos felkiáltások! Tudtuk!) Tényleg irt egy levelet a kerület függetlenségi választóihoz a *párt hivatalos papírosán*, s azt *mint pártelnök* írta alá. (Igen helyes!) és aláírt az

ügyvivő alelnök *Batthányi Tivadar* gróf. Arra nézve, mintha ő levelével a vasutasokat, tartozzanak azok bármely vasúthoz, befolyásolni akarta volna, kijelenti, hogy ez az állítás teljesen légből kapott, (Elnök helyeslés) Már több ízben volt alkalma kinyilatkoztatni, irásban is, utasításban is, hogy a vasutasok teljes szabadsággal gyakorolhatják politikai, tehát választási jogukat is. (Elnök helyeslés.) Azt az állítást is megkockáztatta Brediceanu, hogy neki van egy példánya abból a bizonyos körövényből az ő miniszteri aláírásával. Hát ezt a példányt ő szeretné látni.

Felkiáltások: Persze most nincs itt! (Zaj. Derűtség.)

Novaku Aurél: Itt van. (Atnyujt Kossuthnak egy lappéldányt. Derűtség.)

Felkiáltások: Hiszen ez ujság! Nem levél! Bizonyára o'lah ujság. (Zaj.)

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter. Ez egy egy ujság! nem pedig az én levelem. (Derűtség.) Azt hiszem felesleges kioktatnom az urakat arról, hogy mi a különbség egy levél és egy ujság között. (Elnök helyeslés és derűtség.)

Elnök: Napirend előtt határozathozatalnak hely nem lévén, áttérünk a napirendre. Következik az ujoncmegajánlási javaslat harmadszori olvasása.

A Ház a javaslatot hozzá szólás nélkül elfogadja a mely javaslat, hozzájárulás céljából áttétetik a főrendiházhoz. A javaslat sürgösségére való tekintettel az ülés eddigi részének jegyzőkönyvét nyomban hitelesítik.

A munkás biztosítási javaslat.

Elnök: Következik most már az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak betegség és baleset esetére való biztosításáról a kereskedelemügyi miniszter javaslata. Az előadó urat illeti a szó. (Halljuk! Halljuk!)

Szathmári Mór előadó: Ismerteti a javaslatot, amely jó szándékkal jóra törekszik. Általános szociális szempontokkal fejtegeti a ja-

— Köszönöm, asszonyom, hogy végre észre venni méltóztatott. Hiába igyekeztem a közelébe juthatni. Igazi száműzetést mért rám. Halkan elindultak mind a ketten. Az asszony arcán látszott, hogy valamit mondani akar. Egy csöndesebb szögletben aztán egyenesen kimondta:

— Szerencsét kell önnek kívánnom, Pelissier . . . a boldogságához; mert remélem, hogy ön boldog? . . . azt mondják, nagyon szép menyasszonya van . . .

Pelissier arcán gyöngye pir villant át; de őt hidegen hagyta az asszonyi malícia.

— Igen. Nagyon csinos leány, felelte röviden.

— Szőke?

— Nem, a legtisztább fekete. Délvidéki születésű.

— Hogyan! még csak nem is párizsi?

— Most már az, miután azzá lett. Földrajzi tekintetek különben sohasem szerepelnek az efféle ügyekben.

D'Accroche asszony csengő kacagással szólt közbe:

— Igaza van. Tehát boldog?

— Ó, azt nem keresem.

— Nem keresi? Ezt nem értem! Ön ki választ magának Párizs tengerében egy leányt, akit megajándékoz a gyöngédségével, elhalmoz bizonyára az ajándékaival, nála tölti a legédesebb órákat . . . és nem boldog? Hát ez a szerelem?

Pelissier nagy csodálkozást szinlelt.

— Szerelem? de hiszen egyáltalán szó sincs szerelemtől!

— Mit mond? Ön nem szereti a Fernandinejét?

— A nevét is tudja?

— Amint látja . . . ön azonban nem felel a kérdésemre: szereti?

— Legkevésbé sem.

— Ez ellentmondás.

— Nem, asszonyom. Ha megengedi, hogy megmagyarázzam . . .

— Nagyon érdekel.

— Nos . . . lássa, asszonyom én azok közé a férfiak közé tartozom, akik mélyen a lelkükbe rejtik az igazi érzelmeiket. Különösen azokat az érzelmeiket, amelyek bűnös vágyakkal függenek össze. Ezt előre kell bocsátanom, hogy megérthessem . . . Lássa, asszonyom, én titkon, de a szenvedély egész hevével szeretek egy hölgyet, akit nem szabad illetnem tisztátalan gondolattal.

— Ki az a hölgy?

— Társaságbeli asszony. És súlyosbitja az esetet, hogy a férje régi jó barátom. A természet, sajnos, nincsen tekintettel a társadalmi körülményekre és számítás nélkül hinti az emberek szívébe a vágyak magvait. Hiába küzdöttem magam is; a szenvedély rabul ejtett és én forró remegéssel távoztam mindig haza, amikor az ő társaságában töltöttem egy-két órát.

— Az az asszony sejtje ezt?

— Nem. Legalább nem hinném, mert én semmiféle jelét ennek nem adtam . . . Sok álmatlan éjszaka fűződik ehhez a történethez, madame. Álmatlan éjszakák, amelyek az én keserves vergődésemről beszélhetnének. Éjszakák, amelyek véghetetlen hosszúak voltak és

vaslat szükségességét, amelynek létrejötteért Kossuth Ferencet (Eljenzés) illeti a dicséret. Látó szemével meglátta a haladó kor legfontosabb követelményeit, a szociális reformok életbeléptetésének szükségességét és fontosságát. Kossuth Ferenc mellett dicséret illeti az ő hűség és becsületes munkatársát Sztéryni Józsefet (Eljenzés) kinek a javaslat létrejöttében oly nagy része volt. Ez a javaslat csak első lépés a szociális reformok terén. Kijelenti, hogy a miniszterelnök határozott ígéretet tett arra nézve, hogy a biztosítást ki fogja terjeszteni az elaggottakra és rokkantakra (Eljenzés) is. Ezután bővebben fejtegeti a javaslat alapelveit és egyes részeit. Azzal fejezi be beszédét, hogy a javaslat hazánkban becsületére, a szociálpolitikának üdvére szolgál s ezért elfogadásra ajánlja. (Eljenzés és taps.)

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter: Röviden kíván szólni, mert a vita során hűség munkatársa Sztéryni József amúgy is felvilágosításokkal fog szolgálni. (Eljenzés.) Ez a javaslat a szociálpolitikai téren az első lépés, melyet még sok fog követni, mert a nemzeti kormány e téren is mély nyomokat kíván hagyni, ami nemcsak a szociálpolitika, hanem hazánkban is érdeke. (Ugy van.) Mihelyt a javaslat el lesz fogadva, elő fogja terjeszteni a munkásvédő javaslatot, az új ipartörvényt, a zálogügy reformját, az agg korúak és rokkantak biztosítását (Eljenzés) és ezek után reményli, hogy aki utána fog e székben ülni, az özvegyek és árvák biztosításával fog foglalkozni. (Eljenzés.) Bizonyos körökben élénk ellenszenvvel fogadják a javaslatot, de csak mert a hatalmi kérdést érvényesíteni nem tudták. (Ugy van.) A kormány nem engedheti meg, hogy egy jótékonyági intézményben a hatalmi kérdés érvényesülhessen. (Élénk helyeslés.) De ez úgy van és volt a külföldön is. Hasonló javaslatot a külföldön is ellenszenvvel fogadtak épen azok a körök, melyek legjobban érzik áldásaikat. De amint a külföldön is

telistele hintve a fantázia által földézett csábító képekkel. Mennyit álmodoztam a néma sötétségben! Színes, vakító képekben láttam az imádott asszonyt, olyan alakban, aminőben soha sem nyílik alkalmam láthatnom őt, akit csak a szalonok millieujében csodálhattam.

— De . . .

— Pardon, asszonyom . . . Nos, ez a mindegyre fokozódó szenvedély már türemlenné vált. Kezdtém érezni, hogy hasztalan küzdök ellene és a kétségbeesés végzetes lépésre ragadtat . . . gondolkoztam tehát egy módszerről, amely lecsillapítja idegeimet.

— Ezért kerestem egy Fernandine nevű kisasszonyt?

— A név teljesen mindegy volt nekem. A személy maga is. Mert semminemű ábrándot nem fűztem hozzá. A módszer azonban bevált, valahányszor vágyakkal teli szívvel távoztam szép asszonyomtól, fölkerestem Fernandinet és ő pillanatra feledtette a másikat, az igazit.

D'Accroche asszony halkan, elgondolkozva szót közbe:

— Tehát annyira szereti azt a másikat?

— Véghetetlenül.

Mindketten e hallgattak, d'Accroche asszony azonban hosszú tekintettel nézett. Pelissier csinos arcába, amely lassankint földerült e tekintet hatása alatt.

— Asszonyom, akarja, hogy Fernandinetől örökre elbucuzzam?

D'Accroche asszony egy percre megijedt . . . valamint nagyon répelődni látszott s aztán sóhajtott fel:

— Nem

Gaston d'Elys.

az ellenszenvből lett rokonszenv, rokonszenvből meglegedés s a meglegedésből áldás lett (Tetszés) úgy reményli, hogy így fog történni nálunk is. Csak azt jelenti még ki, hogy őt a javaslatban semmi más nem vezeti, mint a szeretet. (Élénk eljenzés és taps.)

Ság Manó: A munkás szervezetek terrorizmusa készlet felszólalásra. Másutt a munkások akkor léptek fel követelésekkel, mikor az illető ország iparilag már megerősödött.

Nálunk még az ipar kifejlését is megakadályozzák. Ez azonban nem riasztja vissza a kormányt attól, hogy őket jótéteményeiben részesítse. A javaslatot örömmel szavazza meg. (Élénk helyeslés és taps. Szónokot számosan üdvözlöik.)

Elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után.

Ernst Sándor: Részletesen szól a javaslatról. Különbséget tesz mezőgazdasági és ipari munkások között. Kiknek viszonyaik merőben különbözők. Szól a betegsegélyző pénztárakról. Nem tartja szükségesnek az egységesítést. Maradjanak meg a kerületi betegsegélyző pénztárak és a magánvállalatok betegsegélyző pénztárai. Igaz, hogy most a kezelési költség nagy, de a legtöbb helyen az egységesítés által sem csökkenne az. Hiba, hogy egy-egy pénztárnak óriási körzete van, amelyet alig bír ellátni. A külföldön sokkal nagyobb a pénztárak száma. A mostani reform e téren nem elég radikális. A központosítás által egy-egy pénztár bajáért minden pénztár felelős. Inkább a német rendszerre kellett volna átmenni, hol minden alkalmazott köteles a pénztárnak tagja lenni. A mostani reform által a tagszám — szerinte — nagyon szaporodni nem fog, sőt a bekövetkező szaporulat terhére lehet a pénztárnak, mert a bevett kereskedelmi alkalmazottak igen sensibilis nép, mely nagy terhet ró a pénztárra. A segéd nélkül dolgozó iparosokat kellett volna inkább bevenni. Nem tartja helyesnek a paritásos rendszert, mert ez a munkásokat nyugtalaníthatja. Helyesebb ahogy eddig volt, hogy a munkások nagyobb számmal voltak képviselve. Hiszen az ő intézményük ez tulajdonképpen.

A kormány iránti bizalomból elfogadja a javaslatot.

Lindner Gusztáv alkotmánypárti szász képviselő az ipari szabadságról és a munka szabadságáról beszélt. Kívánja a mezőgazdasági munkások biztosítását baleset ellen.

Brediciann Korjolan és Kossuth Ferencnek személyes természetű felszólalása után

Wekerle miniszterelnök indítványozta, hogy a képviselőház szombaton ne tartson ülést, mert akkor lesz a főrendiház ülésén a költségvetés és ujoncjavaslatok tárgyalása. A farsangi szünet tehát már szombaton kezdődjék és csütörtökig tartson. Holnap pedig interpellációkat is tárgyaljon a Ház.

Az indítványt elfogadták, mire az elnök 2 órakor bezárta az ülést.

A SZENT-LÁSZLÓ nyomban legújabb divatu és legcsinosabb névjegyek, valamint a legszebb báli és esküvői meghívók, ugyszintén mindenféle nyomtatványok jutányos árban készíttetnek a legszebb kivitelben.

Városi közügyek.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülését. Kiválóbb fontosságú dolog nem került szőnyegre, csak a folyó ügyeket tárgyalták.

Glac Antal főispán elnöklete alatt Rimler Károly polgármester, Bordé Ferenc főjegyző, Papp Miklós kir. pénzügyigazgató, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, Varró Domokos kir. főmérnök, Virágh Béla kir. ügyész, Dus László v. főügyész, dr Baróthy Akos főorvos, Hlatky Endre, dr Hoványi Géza, Mezey Mihály, dr Konrád Márk, Huzella Gyula, dr Berkovits Ferenc és dr Cseresnyés Béla aljegyző.

Az ülés megnyitása után előterjesztették a polgármester jelentését, amelynek érdekesebb adatai a következők:

A január havi közegészségügyi állapot általában jó volt. A hevenyfertőző betegségek közül a kanyaró 28 esetben, 1 halálzással, — roncsoló toroklob 5 esetben, 1 halálzással, — vörheny 4 esetben, 2 halálzással, hasi hagymáz 2 esetben, 2 halálzással fordult elő. Legsürgősebben a légző szervek lobos és idült betegségei mutatkoztak, amennyiben tüdőgümőkórban 19, tüdő és hörgőlobban 24 halálzás történt.

A Sztaroveszky gyermekkórházban 52 fekvő és 179 bejáró, a Szent-László járványkórházban pedig 10 beteg volt gyógykezelés alatt.

Született 99 fiú és 90 leány, összesen 189 gyermek. Elhalt 84 férfi, 61 nő, összesen 145 gyermek. A szaporúság 44. Városrészenként elhalt: Újvárosban 35, Olasziban 28, Váralja-Velence és Csillagváros 26, a kórházakban 56, összesen 145. Hét éven alóli gyermek 47 halt el. Szegény beteg 585 gyógykezelettet az országos betegápolási alap terhére.

Az állategészségügyi állapot változatlan.

A közbiztonsági állapot januárban kielégítő volt. Lopás 59, sikkasztás 8, csalás 9, hamispénz forgalomba hozatala 4, súlyos testi sértés 4, könnyű testi sértés 12 és hatóság elleni erőszak 3 esetben volt bejelentve.

A nyomozás 78 esetben sikeres, 21 esetben sikertelen volt. Ezenkívül nyomozás teljesített: a kir. ügyészség elrendelésére 42, más hatóság megkeresésére 98 esetben.

Letartóztatva volt 54 egyén, akik közül az illetékes bírósághoz átkisérített 19, eltoloncoltatott 35.

Kihágási feljelentés 103 esetben tétett.

Külföldre szóló utlevél 28 adatott ki, ezek közül 12 az európai államokba, 16 pedig Amerikába szólt.

A mentő osztály január hónapban 46 esetben vonult ki, még pedig balesetbe 24, betegszállításához 22 esetben.

A közadók január havi bevételi eredménye jó volt, amennyiben 31622 kor. 91 fillérrel több kincstári adó folyt be, mint a múlt év megfelelő időszakában. Befolyt:

kincsári adóban	46369 K 31 f.
kamatban	1335 > 45 >
betegápolási pótdobban	2598 > 92 >
kamatban	36 > 80 >
hadmentességi díjakban	100 > 70 >
kamatban	9 > 09 >
házasági adóban	94 > 50 >
fegyveradóban	30 > — >
agrárköcsörben	910 > 10 >
kamatban	10 > 76 >
gazd. és cselédpénztári díj	45 > 60 >
mely összeg a kir. adóhivatalba szállítottak át.	
Városi adóban	12575 K 57 f.
vizdíjban	3852 > 15 >
törvényhatósági utadó	1902 > 70 >
kamatban	63 > 09 >

Az I. foku iparhatóság januárban kiadott 25 iparjogszót; megszűnt 2 iparüzlet.

A jelentést tudomásul vették.

A folió ügyek közt nem volt érdemleges. A közigazgatási bizottság megteszi szokásos félelvi jelentését a miniszterhez. Bejelentette a polgármester, hogy a városi pénztárt megvizsgálta s mindent rendben talált.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Február 10. Tanítók bankettje.

Február 21. este 6. Kath. liceumi bőjti estély a főgimnáziumban.

Február 24. A Szent Egylet di ztornája, a realiskola torna csarnokában, délután 4 órakor.

Március 7. este 6. Kath. liceumi bőjti estély a főgimnáziumban.

Március 21. este 6. Kath. liceumi bőjti estély a főgimnáziumban.

Április 13. Kath. liceum zárünnepélye.

* **Egyházi kinevezések.** A király a vallás és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére dr. *Hörvát* Győző tiszteletbeli pápai káplán, érseki igazgatót a kalocsai káptalanhoz kanonokká, *Parcselitich* József szondi plébánost és dr. *Amon* Pál ujvidéki plébánost tiszteletbeli kanonokokká nevezte ki.

* **Jogakadémiánk új tanára.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter, mint értesülünk a nagyvárad kir. kath. jogakadémiára a megüresedett magyar jogtörténeti és egyházi jogi tanszékre dr. *Notter* Antalt, a Szent István társulat titkárát nevezte ki. *Notter* Antal a katolikus tudomány kipróbált hűségű bajnoka s kinevezése akadémiánk ősi keresztény jellegének biztosítását jelenti. Irodalmi működése, képzettsége egyaránt ajánlták a tanári állásra s benne városunk kath. közléte erős harcost, az akadémia pedig képzett tanárt nyert.

* **Felső ipariskolát Nagyváradra.** Már régen törekszik arra Nagyvárad, hogy ipari szakiskolát kapjon, de eddig még nem sikerült ez a törekvése. A miniszter kijelentette, hogy a meglévő ipari szakiskolák megfelelnek a szükségletnek. A mostani kormány programjában azonban az ipar fejlesztése igen is ki van domborítva. Nagyvárad tagadhatatlanul iparos és kereskedő város s hogy még nincs fejlettebb ipara, ennek a többek között az is az egyik oka, mert nincsen olyan intézményünk, ahol intelligensebb iparossá kiképezhetnék a szülők gyermekeiket. Nagyvárad kedvező fekvése, óriási forgalma, intellektualis anyagi ereje folytán joggal elvárhatná, hogy felsőbb ipari tanintézete legyen. Dr. *Moskovits* Miklós törvényhatósági tag tegnap indítványt adott be, amelyben hosszasan megindokolja egy felső ipariskola felállításának a szükségét. Az indítvány maga a következő:

Mondja ki a tek. tvhatósági bizottság, hogy egy felső ipari iskola Nagyváradon való felállítását óhajtja, ezt Nagyvárad város és vidéke iparára nézve elengedhetlen szükségnek tartja, amennyiben azonban egy ily iskola felállításának és fentartásának költsége a város anyagi erejét meghaladja, mozgalmat indít, hogy a magas kormány hozzájárulását ezen iskola felállításának megnyerje, ezen mozgalom támogatására Biharvármegye törvényhatóságát is felhívja és mindezek előkészítésére a főispán ur ő Méltósága elnöklete alatt egy 30 tagu bizottságot küld ki, amelynek tagja 15 törvényhatósági tag és 15 a törvényhatósági bizottságon kívül álló iparos és tanférfi.

* **Csak magyar cégfeliratokat.** Már több törvényhatóság hozott határozatot, hogy

feliratban kéri a törvényhozástól, miszerint a törvényben intézkedjék, hogy csak magyar cégfeliratok legyenek alkalmazhatók Magyarországon. Most Debrecen városa hozott hasonló határozatot s feliratát pártolás céljából Biharvármegye és Nagyvárad város törvényhatóságaihoz is megküldötte.

* **Lemondás az iskolaszéki tagságról.** *Rutter* Emil posta-távirda tanácsos tagja volt a nagyvárad községi iskolaszéknek. Mivel nemrég Nagyváradról Budapestre helyeztetett át, a polgármesterhez intézett levelében lemondott az iskolaszéki tagságról.

* **Gyógyszertár átruházás.** A biharudvari gyógyszerész *Laád* István gyógyszerterát átkartta ruházni *Keresztélyi* Antalra. Az átruházást Biharvármegye törvényhatósága is véleményezte. A belügyminiszter tegnap visszaküldte az összes átruházási iratokat az alispánnak mivel az átruházási kérelem nem volt kellő alispáni igazolással ellátva. A megfelelő pótlás után a miniszter megfogja adni a patika jogot *Keresztélyinek*.

* **Brankovics patriarka feljelentése.** Ujvidékről jelentik, hogy *Brankovics* szerb patriarka *Musitzky* Döme dr. ellen, aki tudvaleg a pátriarkát egyházi pénzek elsikkasztásával és az egyházi vagyon jogtalan felhasználásával vádolta, ügyvédje útján becsületsértési pört indított. A pör elbírálására a horvát bíróság illetékes a horvát büntetőtörvények alapján, melyek a jelen büntényre 1—5 évi börtönt szabnak ki, mely minősített esetben 10 évre emelkedhetik.

* **Elítelt kivándorlási ügynök.** A rendőrkapitányi hivatal kihágási bírósága *Gránát* Sámuel bankbizományi üzlettulajdonos ellen kivándorlásra való buzdítás és kivándorlás közvetítése miatt folyamatba tett ügyben az eljárás befejezése után ma hozta meg az ítéletet. *Gránát* Sámuel a kivándorlási törvénybe ütköző három rendbeli kihágásban vétkesnek mondotta ki s ezért 30 napi elzárásra és 300 korona pénzbüntetésre ítélte.

* **A Magyar bank megnyitása.** Minden különös formáság nélkül történt tegnap a Magyar bank megnyitása. Egyszerűen az első munka nap volt. Megjelentek az igazgatóság összes tagjai, a felügyelők s a részvényesek közül többen s hosszabb időt töltött az intézetben *Glac* Antal főispán, a társaság elnöke is. Az intézet helyiségei egyelőre a Bazár-épületben vannak. A tágas forgalmi termen kívül a vezérigazgató, az igazgatóság és a könyvelés részére külön-külön tágas helyiségek állanak rendelkezésre. A tisztviselői kar késő estig dolgozott a belső elhelyezkedés minél célszerűbb kivitelén.

* **Második gyógyszerter Margitán.** *Fichtner* Emil már 1903-ban kérelemmel fordult a belügyminiszterhez, hogy részére *Margitán* egy II-ik gyógyszerter felállításához jog adassék. A miniszter a kérelmet akkor nem teljesítette, mivel *Margitán* nem volt még 1903-ban a törvények által ehhez megkívánt lakosság száma. Pár héttel előbb ismét folyamodott *Fichtner* a belügyminiszterhez patika jogért. A miniszter a kérelmet tegnap vissza küldte az alispánhoz, annak igazolása végett, hogy *Margitán* 1903 óta tényleg meg van-e a kívánt létszám, melyet egy második gyógyszerter felállítását is szükségessé teszi.

* **A belvárosi demokrata kör.** Mint fővárosi tudósítónk jelenti, *Wekerle* miniszterelnök a képviselőház tegnapi ülése alatt megírta azt a levelet, melyben a belvárosi liberális demokrata kör diszelnökségéről lemond, amiért tudta nélkül *Vörös*, *Feilitzsch* és *Lányi* minisztereket a kör tagjaivá beválasztotta. Mint

értesülünk, a kör vezetősége a legközelebbi közgyűlésen indítványozni fogja a kör feloszlását.

* **Halálozások.** A halálnak bő aratása van, hogy jön a télvége. Ilyenkor minden tömegesebb a halálozás. Tegnap három gyászestéről értesültünk. *Fekete* Ferenc volt 48-as honvéd, a nagyvárad takarékpénztár nyugalmazott tisztviselője, élete 80 ik évében elhunyt. Temetése ma, pénteken február 8-án délután fél 3 órakor lesz a Nagy Sándor-utcai 4. sz. háztól.

A honvéd tisztikarnak is gyásza van. *Klímó* Miklós m. kir. honvéd százados kezelőtiszt tegnap 7 én reggel, 59 éves korában elhunyt. Temetése holnap, február 9 én d. u. 3 órakor lesz a fő-utcai halottas házból.

Szilva Jánosné szül. *Siffmann* Klára, 55 éves korában meghalt. Temetése ma, február 2-án d. u. 3 órakor a Teleky-utcai Balogh-féle háztól.

* **A nagyvárad szinészek fizetése 1867-ben.** Akik ezelőtt 3—4 évtizeddel ismerték a magyar vidéki szinészetet, jól tudják, hogy az országban a legkiválóbb volt a debrecen-nagyvárad szinársulat, amely a legjobb szinészeket és szinésznőket adott a fővárosnak. A magyar szinészet legkiválóbb képviselőiből alig volt olyan, amely ennek a híres szinársulatnak ne lett volna tagja. Ma csak megközelítő szinársulatot is hiába keresünk az ország vidéki városaiban. De a díjazásuk is elég tisztességes volt, ha az akkori megélhetési viszonyokat tekintetbe vesszük. Az 1867. esztendőben Nagyváradon és Debrecenben játszó magyar nemzeti teátrum tagjai havonként a következő gázsiban részesültek: *Blaha* Lujza népszimfő-énekesnő 120 frt, *Bercsényi* Béla szavalószinész 70 frt, *Rónainé* *Prielle* *Kornélia* szavalószinész 100 frt, *Rónai* *Gyula*, a híres tragikus 89 frt. Az operaszemélyzetet már ekkor is jobban fizették: *Morzsa* *Emma* (később *Mándokyné*) koloratur 250 frt, *Tanner* *István* operaénekes 250 frt. *Tannerné* *Szabó* *Róza* 150 frt, *Odry* *Lehel* 120 frt, *Vidor* *Pál* akkor még kardalos volt 30 frt havi gázsicskával. *Krecsányi* *Sarolta*, a később oly nagy hírűvé lett primadonna, itt még 60 frtot kapott. A társulat névsorában szerepel *Petőfi* *Zoltán*, *Petőfi* *Sándor* fia is, mint segédzinész, 30 frt havi gázsival. A társulatnak összesen 84 tagja volt, ezek között 7 énekesnője, 9 énekes, 11 elsőrangú szavalószinésze, 9 szavalószinészője és 40 tagu karszemélyzete. Az egész társulat havi gázsija 5626 forint.

* **Árverés a rendőrségen.** Tegnap délelőtt árverés volt a rendőrségen. Ebből az alkalomból megjelent a városháza udvarán Nagyvárad város zsidó társulata teljes számmal. Az árverésen a rendőrség által elkobzott tárgyak lettek eladva. Az árverést *Becsey* *Iganc* fogatosította.

* **Jótevény adományok.** A Biharvármegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank múlt évi üzleti eredményéből a következőknek juttatott jótevénycélu adományokat. Nagyvárad város árvaháza 100 kor., *Szigligeti* szobor 100 kor., Biharvármegyei nőegylet 50 kor., Nvárad izr. nőegylet 50 kor., Nagyvárad izr. kórház 50 kor., Nagyvárad népkönyhának 50 kor., Nagyvárad kereskedelmi iskola segélyalap 50 kor., Nagyvárad kereskedelmi csarnok könyvtára 50 kor., Nagyvárad gyermekbarát egylet 50 kor., Nagyvárad községi tanítók segély alapja 50 kor., Nagyvárad önkéntes tűzoltó egylet 50 kor., Nagyvárad iparosok menháza 50 kor., Nagyvárad munkás segélyző egylet 25 kor., Nvárad szigligeti társaság népkönyvtára 25 kor., Nagyvárad néphivatal 25 kor.,

Nagyvárad i. hitközségi iskola 50 kor., Nagyvárad koldusápoló intézet 50 kor., Nagyvárad elaggott kereskedők segélyalapja 100 kor., Nagyvárad Csesztivó intézet 50 kor., Nagyvárad ügyvédi kamara segély-alapja 50 kor., Nagyvárad női kereskedelmi tanfolyam 50 kor., Nagyvárad kir. jogakadémia Mensa bizottságának 20 kor., Nagyvárad tüdővész elleni egyesületének 50 kor., Budapesti nyomorék gyermek menhely 20 kor., Nagyvárad gyermekkórház laboratoriuma 25 kor., Nagyvárad ág. h. evang. női gyámintézet 25 kor., Bihar-megyei jegyzők nyugdíj alapja 50 kor., intézeti ösztöndíj alapra 200 kor., Nagyvárad ref. leánynevelő intézet 50 kor., Nagyvárad tanítóképző 25 kor. Összesen 1600 korona.

SZÍNHÁZ.

A hét műsora.

Péntek: Az apa.
Szombat: Boszorkányvár.

A z a p a.

Bátran lehetett volna azt a címet is adni Strindberg darabjának, hogy az örült svéd. A színházi jelentés valami világrengető problémákat fedezett fel a tegnapi újdonságban, holott nincs benne más, mint az örütség tüneteinek kifejtése.

Egy idegen ember a hős, aki véletlenül kapitány s a kinek a feleségével ellenkező nézetei vannak a leánya neveléséről. Ez idáig mindennapi történet, amit az életben egy kis perpatvarral csendben-rendben elintéznek. Nem úgy Strindbergnél. Az ő asszonya céltudatos és következetesen belekergeti a férjét az örütségbe, csak azért, hogy aztán gondnokság alá helyezhesse a leánya felett ő rendelkezék. E végből férjének azt az ötletet adja be, hogy leányának más az apja. Ebbe a férj tényleg belebolondul s a III. felvonás végére megüti a guta. Mehet a publikum haza.

Ebben azonban semmit sem látunk a sok »problémából,« s ha problémákat akart felvetni a szerző, azokat csak szélütés segélyével tudja kibonyolítani? A szereplők egytől-egyig betegek. A főhős, a megőrült kapitány bolond. A felesége exaltált, gonoszságig makacs asszony. A leányuk ideges spiritizta médium.

A lelkész a német polgári drámák szokott halvérü luteránus papja. Van egy egészséges szereplő is: az orvos. Van azonfelül még egy láthatatlan szereplő, a kinek csak a hangja hallatszik: az anyós. Az meg az ágyat nyomja, olyan beteg.

Ez a félig közkórházi, félig tébolydai dráma először kicsalogatja a nézőből a leg-hosszabb ásitásokat, aztán átsap a rémdrámák hangulatába, úgy hogy a gyengébb idegzetűek sietve menekültek kifelé, végül temetési hangulatok közt a függöny legördül. Az ember örühet aztán a fejét, miért íródott meg a darab? Az örült hősnek néhány bizarr ötletéért? Pathologiai tanulmányokért? Tehetséges írónak külön eltévelyedése az egész, minden költői becs nélkül.

Becses volt azonban *Fehér Gyulá* alakítása. A főhőst játszotta kiváló intelligenciával, hatalmas realizmussal, a szerepnek igaz átérzésével. Az átmenetet az ideges ingerlékenységből az örütségbe remekül eltalálta. Ilyen alakításnak más darabban nagy sikere lett volna.

A többi szerep csak kíséret, de jó kezekben volt. *Angyal Ilka* a szivtelen asszonyt, *Kovács Margit* az ideges leányt, *Verő Janka* az öreg dajkát igen jól játszották; dicséretet érde-

mel Nagy Sándor, Szarvasi és Körmenyi is. A sok jóakarát azonban nem sokat lendített a gyenge darabon.

A külső kiállításra jellemző, hogy a svéd kapitány porosz egyenruhában örült meg s egy svéd ezredorvos gyógyította osztrák-magyar uniformisban. Az sem utolsó dolog, hogy a II. felvonás végén a kapitány hozzávágja a lámpát a feleségéhez s mire a III. felvonás kezdődik, nemcsak az asszonynak nincs semmi baja, de ott diszeleg az odavágott lámpa is ép egészségben. Békében ég tovább.

A közönségnek az a része járt jobban, a mely otthon maradt; tehát a nagy többség.

—r.

Első nagyvárad i tejjgazdaság.

Nagyobb uradalmakkal kötött egyezés fojtyán naponta fejt

friss tejet

— mely minőségre minden kezelést felülmul, — házhoz szállít bármily kis mennyiségben is.

Minden megmaradt tej mennyiségből technikai uton *kitünő tea vajat* állít elő, melynek minden darabjain a valódiságot a cégjelzés biztosítja

A tej kitünő minősége és táptartalma minden vidékről beszálított tejet felülmul s a kihordás pontossága minden gazdasszony előnyére szolgál.

Lefölözött, sütésre alkalmas tej literenként 8 fillér. — Nagyobb és állandó vételnél árkedvezmény.

Író, tejszín, túró, tejföl bármikor kapható.

Megrendelés bármely kihordónál, vagy a Menház-utca háta mögött Grünfeld Áron lakásán, Liget-utca, 13. sz. a. eszközölhető.

TÁVIRATOK.

Lichtenstein visszavonulása.

Bécs, január 7. Már korábban felmerült az a hír, hogy Lichtenstein Rudolf herceg első főudvarmester megválik állásától s hogy a 2-ik főudvarmester Montenuov herceg lesz utóda, de azon körülménynél fogva, hogy az első főudvarmester egyúttal az összes testőrségek főnöke is, nem lehet utódja. A király most ideiglenesen döntött ebben a delogban. A hivatalos lap mai száma közli a király kéziratát, melylyel Lichtensteint teendőinek egyrésze alól felmenti és ezek intézésével a 2-ik főudvarmestert bizza meg.

A király ezzel sejteti a végleges rendezést is. Ugyanis ha Montenuovo Liechtenstein állásába lép, akkor melléje a testőrség új főnökét is ki fogják nevezni. Ugyanez az eset következett be ezélt 40 évvel Hohenlohe herceg első főudvarmesterei hivatala idejében.

A román belügyminiszter állap.

Budapest, február 7. (Saj. Tud. Táv.) Bukarestből jelentik: Lahovari tábornok külügyminiszter állapotáról tegnap aggasztó hírek voltak elterjedve. A miniszter a legközelebbi napokban kénytelen lesz magát veszedelmes operációnak alávetni s állapota már most is aggasztó ugyan, de közvetlen veszedelemtől egyelőre nem lehet szó.

A bolgár külügyminiszter a királlyal.

Budapest, febr. 7. (Saját tud. távirata) Bécsből jelentik: A király ma délután egy órakor külön kihallgatáson fogadta Stanciov bolgár külügyminisztert.

EGYESÜLETEK.

»Concordia« egylet Nagylétán. Nagyléta román polgári olvasókört akarnak létesíteni. Az olvasókör címe: Concordia. Az alakuló közgyűlés által készített alapszabályokat most terjesztette be a székelyhídi főszolgabíró véleménye kapcsán az alispánhoz. A vélemény szerint az olvasókört alakító polgárság román, azonban Nagyléta és a környező községek magyarok, de különben is az ottani románok folyton magyarosodnak, melyből arra lehet következtetni, hogy az olvasó kör seummiféle befolyással nem lesz politikai tekintetből a nemzetiségiek esetleges presszionálására.

S P O R T.

A Sport egylet disztornája. A nagyvárad i Sport egylet e hó 24-én lép először a közönség elé. Ez alkalommal a főreáliskola tornacsarnokában disztornát fog rendezni a Sport egylet. A torna délután 4 órakor veszi kezdetét. Belépti-díj nincs, a megjelenésre a most szétküldött meghívók jogosítanak. A disztorna alatt a 37-ik gyalogezred zenekara fog működni. A disztorna sorrendjéről bővebben holnap fogunk megemlékezni.

REGÉNYCSARNOK.

A titok.

— Bűnügyi regény. — 55.

Írta: Fergus Hume.

— Angolból. —

XXIX. FEJEZET.

Mr Calton mindent megtud.

Brian nem sokat aludt azon az éjszakán. Egyre azon tündődött, hogy mit kereshetett Roger Moreland a milliomosnál. Brian tudta, hogy Frettlby nem ismeri Morelandot s az inas szavai szerint Moreland mégis meghívásra jött a milliomoshoz. Az a kiáltás, melyet Madge és ő hallottak azon az estén Frettlby szobájából, annak a jele volt, hogy Frettlby olyat hallhatott Morelandtól, ami fölötte meglephette, vagy megdöbbenhetette; és Fitzgerald sejtette, hogy ez a meglepő, vagy megdöbbenő ujság szoros kapcsolatban és összefüggésben van a bérkocsiban elkövetett rejtélyes gyilkossággal.

— A hurok már összefűz szorul a nyakán, — sóhajtott halkán Brian, midőn fölébredt; — és nem is látom a módját, hogyan szabadulhatna . . . Oh, Madge! Madge! ha meg bírnám kimélni attól a keserűségtől, hogy . . . De hiába: úgy mondta az irás, hogy ivadékaiban büntetem meg az apák bűneit!

Mikor felöltözött és a reggeli teáért csöngetett, Mrs Sampton egy levelet is hozott be, amely éppen akkor érkezett express. Brian megismerte, hogy Madge írta és izgatottan törte föl.

»Nem tudom, mi történt apámmal, — írta Madge. — Amióta az a Moreland elment, apám bezárkózott dolgozó-szobájába és szakadatlanul ír. Fölmentem hozzá többször, de nem eresztett be, se reggelizni nem jött le. Kezdek komolyan aggódni s nagyon kérem önt, látogasson meg, mert féltem szegény apámat valami katasztrófától. Az orvos azt mondta, hogy óvakodjék minden izgalomtól. s én bizonyos vagyok benne, hogy az a Moreland nagyon fölizgatta.»

— Egész éjszaka ir? tűnődött Brian; — ugyan mit ír? . . . Talán öngyilkos akar lenni? Ha, igen: én bizony nem gátolom meg ebben a szándékában. Szörnyűség ugyan, de ez a megoldás legjobb módja.

Mialatt azon tűnődött, hogy azonnal induljon-e Madgehoz, vagy megvárja a délutánt, kocsi állt meg az ablaka előtt s amint kinézett, megismerte a Caltont.

— Nos, ön szépen az orromnál fogva vezet engem, — duzzogott Calton tréfásan; — azt hittem, hogy még mindig falun van s most hallom a háziasszonyától, hogy már négy-öt napja idebent lakik!

— Hígyje el, Calton, — sóhajtott Brian, — annyi a bajom és keserűségem, hogy szinte élni és gondolkodni is elfelejték!

— Elhiszem, elhiszem, — csóválta a fejét Calton; — de ön is elhíheti, hogy nagyon kíváncsian várom a leleplezéseket . . . Ámbár körülbelül félig már ugyanis tudom a titkot.

— Ah, — sóhajtott Fitzgerald megkönnyebülten, — akkor hát én talán . . .

— Oh, azért ön nem menekül, — vágott közbe Calton gyorsan. — Különbösen is úgy mondtam, hogy csak félig tudom a titkot.

Az a kérdés, hogy melyik felét . . .

— Hm, erre nehéz felelni; mindamellett elmondom, amit tudok s ön majd pótolja a hiányokat . . . Nos, tehát, csukjuk be az ajtót és mindjárt kezdem is.

Miután Brian becsukta az ajtót és leült, Calton így kezdte:

— Mindenekelőtt, Guttersnipe anyó meghalt az éjjel.

— Ah, — sóhajtotta, Brian megkönnyebülve.

— Előbb azonban elküldött értem és bevallotta . . .

— Mit? — kérdezte Brian szorongva.

— Hogy Rosanna Moore az ő leánya volt.

Igaz ez?

— Igaz, — felelte Brian.

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.

Özv. Dr. Deákné

Fog műtermében

Lakik: **Nagyvárad Szilágyi-Dezső u. 18.**

A legjobb amerikai porcellánból készit

fogakat,

végez minden e szakmába vágó műveletet.

KÖZGAZDASÁG.

Árlejtés tűzifára. Az 1907., 1908. és 1909. években Nagyvárad város részére szükséges tűzifa szállításának biztosítása céljából tegnap árlejtést tartottak a városházán. Két szóbeli és egy írásban pályázó volt. Perlesz József felében bükk, felében cserfát köbméterenként 8 kor. 40 fillérért hajlandó szállítani; a Bihari erdőipar és mészégető részvénytársaság felében bükk és felében cserfát köbméterenként 7 kor. 80 fillérért ajánlott. Zárt ajánlatban pályázott a Balogh és Kardos cég a következőkép: 1907-re bükkfát 7-35, cserfát 7-70, az 1908. évre kükköt 7-60, cserfát 8—, az 1909. évre bükköt 7-90, cserfát 8-20 koronáért hajlandó szállítani.

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsde 1907 február 7-én.

Magyar aranyjáradék 4%	— — —	114.25
Magyar koronajáradék 4%	— — —	96.20
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	84.80
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	96.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	1.01
Magyar gyermek sorsjegy-kölesön	— — —	205.—
Tisza zab. és szegedi sorsjegy-kölesön	— — —	154.—
Osztrák járadék ezüstben	— — —	99.—
Osztrák járadék papírban	— — —	100.—
Osztrák korona járadék	— — —	117.30
Osztrák járadék aranyban	— — —	99.30
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	17.80
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	157.—
Magyar hitelbank részvény	— — —	18.36
Városi villamosvasut	— — —	688.25
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	688.50
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	14.12

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélhorítékok.

Elvállal és készit:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Videki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltnak.

Levélfeltek,

szamlák, falragaszok,
balti meghívók,
láncrendek, etlapok,
napárak,
palackfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktáron.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Baros u. 60. sz. a. volt Mandel féle házban)

4 szoba,

fürdő szoba s hozzá tartozó mellékhelyiségből álló lakás **1907. január 1-től kiadó.** Értekezni a: *Polgári takarékpénztárnál.* *Kossuth u. 4 sz.*

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

1983-1907

Árverési hirdetmény.

Nagy-Várad város rendőrkapitányi hivatala mint első fokú iparhatóság közhírré teszi, hogy a Gazdasági és Iparbank r. t. Zöldfa utcai zálogkölcsön üzletében a lejárt és meg nem hosszabbított illetve ki nem váltott zálogtárgyak folyó évi február hó 20-ik napján reggel fél 9 órakor kezdődő nyilvános árverésen elfognak adni.

Ezen árverésről az érdekelt elzálogosítók oly figyelmeztetéssel értesítettek, hogy az árverés alá kerülő tárgyak tételszámai a rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján, valamint a zálogüzletben kifüggesztett jegyzékből meg tudhatók.

Nagyvárad 1907 február 3.

Eleméry

r. főkapitány helyettes

HIRDETESEK

jutányos árban

felvétetnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érd. **izzólámpa körtéket** tart raktáron 3 legfeljebb 34 watt fogyasztási gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér,** ha ülyos (matt), színes fényképsz-lámpák és mindenemü izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák és osmium-lámpák** gyertyákból 15 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett **vilámpák**

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

→ **villamosvilágítási** ←

erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, vilámpák kezelését, hozzát szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

MAGYAR BANK Részv.-társaság

NAGYVÁRADON.

Van szerencsénk értesíteni, hogy intézetünk működését

Nagyváradon, Rákóczi- (Fő-) utca 2. szám alatt

(Városi Bazar-épület, 1. em., főbejárat, színház old.) levő helyiségben megkezdte.

Intézetünk foglalkozni fog a banküzlet **minden ágazatával,** nevezetesen:

1. Elfogad **betéteket** könyvecskékre, folyó- (cheque-) számlára és pénztárjegyekre kamatoztatás céljából,
2. **leszámitol** váltókat, utalványokat, kötelezvényeket, nyílt számlákon alapuló követeléseket, szelvényeket és más hitelpapírokat.
3. **előleget** ad mindennemü értékpapírokra, közraktári zálogjegyekre, árukra, nyersterményekre,
4. **vesz és elad** értékpapírokat, sorsjegyeket, külföldi váltókat és pénznemeket,
5. elfogad **letéteket** megőrzés és kezelés céljából,
6. átvesz **tőzsdei,** valamint **incasso** megbízásokat,
7. engedélyez jelzálogkölcsönöket, vállal **konvertálási és parcellázási** műveleteket.

MAGYAR BANK Részvénytársaság igazgatósága.

Új varroda és szabász-terem.

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy üzletemet egy, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő gyermek- és női ruha, valamint mindennemü férfi, női és gyermek fehérnemü varrodával és szabászteremmel bővítettem ki úgy, hogy aki **Alkalmi Aruházamban** igen jutányos árért vásárolt szövet, schifon, vászon, flanel, barchet vagy bármily árucikket, gyorsan, izlésesen és **eddig még nem létezett** olcsó árban készítettem el. Az általam elvállalt darabokért felelőséget vállalok.

Miután ezen vállalatomat nem anyagi érdekből, hanem csupán a tisztelt vevőim kényelmére és kívánságára rendeztem be, kérem próba rendeléseikkel állításom valóságáról meggyőződni.

B. pártfogást kérve, vagyok kitünő tisztelettel, az Alkalmi Aruház tulajdonosa

SZÉKELY JENŐ

Fő-utca, Rimanóczy-palota. Fröhlich-féle hentesüzlet mellett.

Helyi és vidéki telefon 633. szám.